

De vogels zouden dus pal tegen de wind in hebben kunnen vliegen. Wanneer wij de kaart van N.W.Duitsland bekijken, dan kunnen wij zien dat volgens deze baan de vogels via Helgoland gevlogen zouden kunnen zijn. Bij navraag bleek dat de Vogelwarte Helgoland in deze periode inderdaad sterke Lijstertrek in ZW. richting heeft vastgesteld. Via radar-onderzoek op Helgoland is deze trekbeweging al geruime tijd bekend. Met enige voorzichtigheid zouden wij kunnen stellen dat onder deze omstandigheden de vogels pal NO-ZW zijn gevlogen.

- - - - -
- - - - -
- - - - -

Ekskursie Hasbruck tussen Oldenburg en Bremen, 25-26 april '80.

Organisatie: Han de Boer; 20 deelnemers.

De gehele boswachterij omvat 600 ha, waarin twee stukjes "Urwalt" van resp. 15 en 20 ha zijn gelegen. Van die 600 ha is door ons ca. 1/4 deel bekeken.

Zowel het Urwalt, als grote delen van het produktiebos zijn gelegen op een keileemlaag en behoren tot het Eiken-Haagbeukenbos (Quercus-Carpinetum). Waar dekzand op de keileemlaag is afgezet heeft zich een ander bostype ontwikkeld: naaldhout, plaatselijk veel Berk maar ook Beuk en hier en daar zijn er kaalslagen.

Het gehele kompleks wordt doorsneden door een fraai kronkelende beek, waarop talloze ondiepe stroompjes uitmonden, welke ontstaan op plaatsen waar het regenwater moeilijk de leemlaag kan passeren (Hasbruck - nat broek).

Het oerbos wordt gekenmerkt door zeer veel op de grond liggend rottend hout, afkomstig van reusachtig eeuwenoude eiken (de oudste is 1200 jaar) en Haagbeuken. Deze laatste - veelal topzwaar geworden door hun kroon - splijten in drieën of vieren, alvorens er definitief onder te bezwijken. Vitaal, stervend of geheel fagestorven, staan ze in een meestal aaneengesloten wit kleed van volop bloeiende Bosanemonen, die hier en daar plaats maken voor "plakjes" slanke Sleutelbloemen. Overal werden regelmatig verspreid, polletjes Longkruid (fl. X) aangetroffen. Incidenteler grote plekken Overbijvend Bingelkruid (fl.) en - in volgorde van talrijkheid - Grootbloemuur, Bosklaverzuring (fl.) Gele Dovenetel, Gulden Boterbloem (fl.) Boswederik, Schedegeelster (fl.) Lievevrouwenbedstro (op drie plaatsen), Maagdenpalm (fl. en op één plaats), Vogelmelk spec. (op één plaats), terwijl langs de stroompjes veel verspreidbladig Goudveil stond te bloeien en de rozetten van Zwarte Rapunzel en Bosbies reeds duidelijk te onderscheiden waren. Karakteristiek voor de struiklaag zijn de tot 1 à 2m hoge "kruiphulsten", de vele resten dode takken en horizontaal liggende bomen, Framboos, Braam en de "lianen" van Kamperfoelie (overal) en Hop (zeer plaatselijk). Het is echter de Klimop die het in hoogte ruimschoots wint van de genoemde boombeklimmers.

X = bloeiend.

In een bos met zo'n gevarieerdheid in bodemgesteldheid en plantengroei valt een grote verscheidenheid van dierlijk leven te verwachten: zo kruisten vrijdagavond tijdens druilerige weersomstandigheden resp. Vuursalamander en Pad ons pad. De dag daarop kwamen daar nog bij: Bruine Kikker, Hagedis (spec. en in een leemkuil in het oerbos talloze eiklommen van Vuursalamander (inkl. een dood volwassen exemplaar), terwijl elders in een vijver, duizenden juist uitgekomen larven aangetroffen werden. Hazen, Reeën, een rondlopende Woelmuis, uitwerpselen van Vos en Hermelijn/Wezel leverden inderdaad het bewijs van

een gevarieerde fauna. Op twee niet ver van elkaar gelegen boomstronken midden in een moerassig stukje, werden stukgeslagen slakkehuisjes (Cepea) gevonden (Zanglijstersmidses), terwijl elders plukresten van een bonte Specht (duidden op stootvogelwerk (Havik?)).

Hiermee bij de vogels aangeland, worden nu de aardigste waarnemingen vermeld, gedaan op 26 april over een tijdsbestek van twaalf uren:

Bosuil: zeker 3 ex., Sperwer 1, Buizerd 3, Wespendif 1 en Havik 1. In een heel ander bosgedeelte werd door P. Glas een bewoonde Havikshorst in een hoge Eik ontdekt, zodat er mogelijk van minstens twee broedgevallen sprake kan zijn. Spechten te over: Grote Bonte Specht 10 x waargenomen (5-8 broedparen?), Middelste Bonte Specht 4-8x waargenomen (3-5 broedparen?), Zwarte Specht 2x waargenomen, Kleine Bonte Specht 1x.

Andere waargenomen holenbroeders: Holenduif 3x, Boomklever 5-12x, Glanskopmees 6 ex. waaronder 2 paartjes, Matkopmees 2 ex., Bonte Vliegenvanger 1, Boomkruiper zeker 7x, inkl. een exemplaar nestelend in een spleet van een oude Eik. Qua veldkenmerken voldeed deze volledig aan een Kortsnavelboomkruiper, doch hij liet echter niets - van zich - horen... Op de kapvlaktes hielden zich minstens 9 Geelgorzen op waaronder één stel kopulerend.

16-25 Appelvinken werden gezien in groepjes van 1-5 ex. Hoe vaak werden dezelfde(n) genoteerd?

Langs de beek hielden zich in ieder geval op twee plaatsen een paartje Grote Gele Kwikstaarten op en in het bos werd nog een Fluitier gezien.

Het getik van Roodborst, Appelvink en..... die ene wekker zal nog lang blijven heugen, evenals de overtuigende demonstraties van de organisator, hoe een Bosuil "opgeroepen", een Boomklever "aangefloten" en een Specht "toegeklopt" kan worden.

G. de Vries

EXCURSIE SCHIERMONNIKOOG OP 27 SEPTEMBER 1980. CARL ZUHORN

-----
27 September 1980 organiseerde Avifauna een excursie naar Schiermonnikoog. Op die Zaterdag verzamelden 8!? leden zich in de haven van Lauwersoog, waarna we met de boor richting Schiermonnikoog gingen. Vanaf de boot werden 15 Aalscholvers (w.o. 2 juv.) waargenomen, 2 overtrekkende Rotganzen en natuurlijk Steltlopers.

Op het wad van de haven van Schiermonnikoog zaten tamelijk veel vogels; Bontbekplevieren, Groenpootruiters, Rotganzen, Pijlstaarten en zelfs 1 Kluut. Wij liepen via de dijk naar de "Herdershut", onderweg zagen wij: 1 Bonte Strandloper in een sloot, een overvliegende Wintertaling en 90 Goudplevieren. Op de kwelder hoorden we Zwarte Ruiters. Bij de Eendenkooi zaten Goudhaantjes en zelfs een Keop. Bij de Kooiplas zaten een Tapuit en een Paapje. In een topje van een boom zaten 1 Zwartkop (mannetje). Er vlogen 4 Barmsijsjes op. Wij liepen via de Reddingsweg naar het Badstrand waar wij hoopten wat zeetrek te kunnen bekijken. We zagen alleen een 4-tal Futen, zo'n 150 Rotganzen, 2 Zwarte Zee-eenden en een Grote Stern.